

Aan Staatssecretaris

nota

Kamerbrief beleidsevaluatie MIA/Vamil 2017-2021

TER BESLISSING

Datum

4 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/96956

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir Duurzame Leefomg & Circ

Economie

Marktprikkels en Agro

Beslistermijn

15-07-2023

Bijlage(n)

3

Aanleiding

De Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil) hebben een horizonbepaling die afloopt op 1 januari 2024. Om te voorkomen dat de regelingen vervallen dient voor die datum een besluit te worden genomen over verlenging.

In opdracht van IenW heeft een onderzoek consortium van KplusV, CE Delft en Witteveen+Bos een beleidsevaluatie uitgevoerd over de periode 2017-2021, gezien vanuit 2011-2021. Hierbij zijn de doelmatigheid en doeltreffendheid van de MIA/Vamil onderzocht in het kader van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE). Ook hebben de onderzoekers vragen uit het Toetsingskader Fiscale Regelingen over de budgettaire beheersbaarheid van de regelingen beantwoord. Dit rapport biedt de basis voor het besluit over verlenging.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegde Kamerbrief op het evaluatierapport. Daarmee stemt u in met verlenging van de MIA/Vamil tot 1 januari 2029 (verlenging met 5 jaar) en continuering van het per 1 januari 2023 verhoogde MIA budget met € 50 miljoen¹, inclusief € 2 miljoen ter bekostiging van bijkomende uitvoeringskosten. De Kamerbrief wordt separaat voorgelegd aan de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst en is afgestemd met de ministeries van EZK en LNV. Na akkoord van de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst, kunt u de brief mede namens hem naar de Kamer sturen.

Kernpunten

Uit de beleidsevaluatie komt naar voren dat de MIA/Vamil zowel doeltreffend als doelmatig is. Beide regelingen zijn er goed in geslaagd om investeringen van ondernemers om te buigen naar het milieuvriendelijke alternatief, met een totale investeringssom van bijna € 11 miljard. Daarmee zijn 110.000 investeringen gemoeid. Het totale budgettaire beslag komt uit op € 666 miljoen.

De regeling draagt bij aan de gestelde milieudoelen, zoals grondstoffenbesparing, vermindering van broeikasgassen en fijnstof. De doelmatigheid wordt begrenst door het optreden van zogenaamde *freeriders*, ondernemers die zonder de regeling dezelfde investering op hetzelfde moment zouden hebben gedaan. Het aandeel

¹ Het beleidsbudget van de MIA aan de inkomstenkant van de Rijksbegroting wordt dus feitelijk met 48 mln. verhoogd en 2 mld. wordt naar de begroting van IenW overgeheveld ter dekking van de uitvoeringskosten van RVO.

freeriders is ten opzichte van de vorige evaluatie gestegen naar een bandbreedte van 26% (zekere *freeriders*) en 59% (inclusief 33% mogelijke *freeriders*). In de vorige evaluatie was deze bandbreedte 13-40%. Dit percentage ligt nog altijd lager dan een enigszins vergelijkbare regeling als de Energie-investeringsaftrek (EIA). Het aandeel *freeriders* verschilt in belangrijke mate tussen technologieën en bedrijven. Over de doelmatigheid wordt geconcludeerd dat een euro steungeld via de MIA/Vamil € 6 tot ruim € 11 aan milieu-investeringen uitlokt. In vergelijking met andere regelingen kent de MIA/Vamil relatief lage uitvoeringskosten voor de overheid in relatie tot de totaal verleende steun. Deze kosten nemen wel toe met name als gevolg van intensivering van toetsing aan staatssteunkaders van technieken op de Milieulijst. De administratieve lasten voor ondernemers zijn relatief laag in verhouding tot het belastingvoordeel. Over het algemeen worden de administratieve lasten als acceptabel gezien door aanvragers.

Ten aanzien van de budgettaire beheersbaarheid concluderen de onderzoekers dat de regelingen MIA en Vamil en de praktijk van de uitvoering ervan in de afgelopen twintig jaar voldoen aan de verschillende eisen voor budgetbeheer die in het Toetsingskader Fiscale Regelingen worden gesteld. De onderzoekers geven daarbij aan dat de Vamil als fiscale faciliteit effectiever is dan een directe subsidie. Voor de MIA konden de onderzoekers op basis van inschattingen van ondernemers op dit punt geen eenduidige conclusie trekken.

De onderzoekers doen 3 aanbevelingen om de effectiviteit van de regelingen te verhogen en het gebruiksgemak voor ondernemers te verbeteren, waaronder striktere actualisatie van de Milieulijst, integratie van de bezwaarprocedure met het aanvraagproces van RVO, en vervolgonderzoek over de effectiviteit van de MIA als fiscale regeling of als directe subsidie. In de brief wordt toegezegd de eerste twee aanbevelingen over te nemen en het derde niet. Niet alleen wijzen de onderzoekers op de complexiteit van een dergelijk onderzoek. In een pre-uitvoeringstoets van RVO in het kader van het jaarlijkse opdrachttraject (in bijlage) wijst de uitvoeringsorganisatie op wezenlijke uitvoeringsproblemen en substantieel meer kosten voor ondernemers en de overheid indien tot omzetting van de MIA in een directe subsidie dan wel tot splitsing in een fiscale (Vamil) en directe subsidie regeling (MIA) zou worden overgegaan. Daarmee is de keuze voor een fiscale subsidie voldoende onderbouwd en levert het aanbevolen wetenschappelijke vervolgonderzoek naar de voor- en nadelen van directe versus fiscale subsidies voor deze regeling voor nu geen toegevoegde waarde.

Krachtenveld

Het kabinet heeft naar aanleiding van het coalitieakkoord het budget per 2022 jaarlijks met € 50 miljoen opgehoogd. Per 2023 is er aanvullend structureel jaarlijks € 50 miljoen bijgekomen voor verduurzaming van het MKB (budget MIA/Vamil per 2023: € 217 miljoen).

In het voortraject constateerde FIN dat de vraag uit het Toetsingskader Fiscale regelingen waarom gekozen is voor een fiscale subsidie deels beantwoord is. Aanvankelijk wilde FIN de mogelijkheid verkennen voor een subsidie aan de uitgavekant. Als opdrachtgever van RVO voor de uitvoering van de MIA/VAMIL moeten wij RVO zo vroeg mogelijk betrekken bij eventuele beleidswijzigingen. Om deze reden, en om tijdig een inschatting te kunnen maken voor de effecten voor onze eigen begroting, hebben wij RVO gevraagd om een uitvoeringstoets van een eventuele subsidievariant. RVO gaf aan dat zij pas een uitvoeringstoets kunnen doen op het moment dat er sprake is van nieuwe wetgeving. Om toch antwoord te geven op onze vragen hebben zij een pre-uitvoeringstoets gedaan. De conclusies van de pre-uitvoeringstoets van RVO naar de gevolgen voor de uitvoering in het

Datum

4 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/96956

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Marktprikkels en Agro

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

geval de MIA wordt omgezet in een subsidieregeling geven duidelijk richting voor het antwoord op de vraag uit het toetsingskader waarom in dit specifieke geval de keuze voor een fiscale subsidie gerechtvaardigd is. RVO wijst daarbij op wezenlijke bezwaren voor ondernemers en de uitvoering door RVO. De omzetting betekent volgens RVO een verdubbeling van de administratieve lasten voor ondernemers en een verdrievoudiging van de uitvoeringskosten.

Fin geeft aan dat onderzoek naar de werking van fiscale regelingen voor het bedrijfsleven wenselijk en zinvol is. Er zijn verschillende fiscale regelingen die op verschillende belastingen aangrijpen. De vraag van FIN is of hierin meer effectiviteit en uniformiteit mogelijk is. Bij dit vervolgonderzoek zal ook de werking van de MIA/Vamil en de EIA worden meegenomen. Ook de resultaten van de pre-uitvoeringstoets van RVO worden daarin meegenomen.

De Kamerbrief is ambtelijk met FIN, EZK en LNV afgestemd.

Datum

4 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/96956

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Marktprikkels en Agro

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

Toelichting

Naast het aanbevolen vervolgonderzoek over de vormgeving van de MIA, stellen de onderzoekers voor de afgifte van de beschikking in geval van bezwaar en beroep in plaats van bij de Belastingdienst, bij RVO te beleggen. Voor de EIA is dit al het geval. Dit lijkt naar verwachting tot tijdswinst, een gestroomlijndere afhandeling van de aanvraag en meer duidelijkheid voor de aanvrager. RVO laat weten de uitvoering van de MIA/Vamil hierop voor te bereiden. De uitvoeringskosten van RVO kunnen hierdoor iets toenemen.

Een derde aanbeveling van de onderzoekers is striktere actualisatie van de Milieulijst. Dit geldt met name voor technieken die een snelgroeiend aandeel in de nieuwverkopen kennen en/of in te hoge mate overlap kennen met andere vormen van stimulering en regelgeving. Voor de Milieulijst 2024 zullen voor specifieke codes aanscherpingen worden voorgesteld. Voor breder inzicht in de doelmatigheid van de regeling, wordt ingezet om de milieuwinst als gevolg van de regeling beter in kaart te brengen.

Financiële/juridische overwegingen

Verlenging van de horizonbepaling voor MIA/Vamil wordt vastgesteld bij besluitvorming over het Belastingplan 2024.

Ondernemers weten de MIA/Vamil goed te vinden, waarbij via de MIA/Vamil in 2022 een recordbedrag van € 229 miljoen naar ondernemers is gegaan en daarmee bijdroegen aan verdere verduurzaming van ondernemend Nederland. Dit kan worden ondervangen door de meerjarig opgebouwde budgetreserve.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnr.	Naam	Info
1.	Kabinetsbrief beleidsevaluatie MIA/Vamil 2017-2021	
2.	Evaluatierapport MIA/Vamil 2017-2021	
3.	Begeleidende brief en Pre-uitvoeringstoets door RVO voor eventuele omzetting MIA naar subsidie	